

15. juni 2019

Bemærkninger til St. Havelse Strand Vandværks brev af 31. maj 2019 sendt til Udvalget for Miljø og Plan

Udvalget for Miljø og Plan har modtaget brev fra bestyrelsen i St. Havelse Strand Vandværk.

Brevet fra St. Havelse Strand Vandværk er bestyrelsens kommentarer til punkt 224 "St. Havelse Strand Vandværk – Garantistillelse", som var på dagsordenen til Udvalget for Miljø og Plan den 7. juni 2019, og som herefter er behandlet på Økonomiudvalgsmødet den 12. juni 2019. Sagen skal endeligt behandles af byrådet den 20. juni 2019.

Nedenfor har administrationen forholdt sig til kommentarerne fra bestyrelsen og uddybet argumenterne i dagsordenen.

Garantiens størrelse og formålet

Vandværket anmoder om en garanti for et lån på 7 mio. kr., og anfører at 2,45 mio. kr. skal anvendes til opbygning af et nyt vandværk, og det resterende beløb på 4,55 mio. kr. skal anvendes til reovering af ledningsnettet. Vandværket har selv en formue på 3,45 mio. kr., som vandværket forlods vil anvende til opførsel af det nye vandværk.

Samlet set skal der således anvendes 5,9 mio. kr. til nyt vandværk og 4,55 mio. kr. til reovering af ledningsnettet. Af de samlede udgifter ønsker vandværket at 7 mio. kr. skal lånefinansieres og 3,45 mio. kr. skal finansieres af opsparede midler i vandværket.

Vandværket kunne ligeså godt have valgt at argumentere for at de 3,45 mio. kr. egenfinansierede midler skal bruges til ledningsnettet. Bestyrelsen skriver selv i deres bemærkninger at ledningsnettet uanset hvad skal reoveres henover de næste år, og at dette forventes at koste i alt 33 mio. kr. Det ville være helt naturligt, at der var sket en delvis opsparring hertil.

Når der skal træffes en beslutning om garantistillelse i forhold til de 7 mio. kr., er beløbenes fordeling mellem vandværk og ledningsnet imidlertid irrelevant. Udgifterne til ledningsnettet er ens uanset om valget falder på nyt vandværk eller en forsyningsledning fra Halsnæs Forsyning.

Men det er udgiften til opførsel af et nyt vandværk og etablering af en ny forsyningsledning ikke. Det er således forskellen på rentabiliteten i de to forslag der er afgørende for beslutningen, eftersom det ikke er i forbrugernes interesse at betale mere for vandet end nødvendigt. Derudover er der en række samfundsmæssige hensyn, der kan have indflydelse på beslutningen som fx ledige vandressourcer, miljøkrav mv. samt eventuel præcedens for afgivelse af garantier.

Dette notat forsøger at belyse disse forskellige forhold for de to løsningsforslag – og det er således konklusionerne i dette notat, der danner baggrund for direktionens indstilling i sagen.

Prissammenligning i faste priser

Administrationen er enig i, at rentabiliteten skal opgøres og sammenlignes i faste priser. Dette anfægtes ikke i sagsfremstillingen, men er alene nævnt som en konstatering. Det er således en misforståelse, når bestyrelsen af St. Havelse Strand Vandværk bemærker, at Halsnæs Kommune af den grund ikke mener, at Dines Jørgensens analyse er retvisende.

Administrationen er således helt enig med bestyrelsen i, at der ikke skal indregnes en løbende pris- og lønfremskrivning af de opstillede tal (hvilket bestyrelsen beskriver som inflation). Det er der således heller ikke gjort i nedenstående rentabilitetsanalyse.

Det er dog ikke ensbetydende med, at der ikke skal indregnes udgifter til renter og garantiprovision i forbindelse med de to løsninger. Disse finansieringsudgifter er jo udgifter, som helt reelt skal betales til långiveren, og som forbrugerne kommer til at skulle betale for som en del af den vandpris, de skal betale henover de næste 20 år – præcist ligesom diverse driftsudgifter.

Hvis der ikke var forskel på finansieringsudgifterne til de to løsninger, kunne indregning af finansieringsudgifterne holdes ude af rentabilitetsanalysen, idet de ville påvirke begge forslag på samme måde. Men eftersom der er stor forskel på anlægsudgifterne til de to forslag, og dermed til det lån, der vil skulle optages og garanteres for, er det afgørende for sammenligningsgrundlaget, at de merudgifter der vil komme til renter og garantiprovision ved det dyreste forslag (opførsel af vandværket) indregnes. Disse merudgifter vil jo kunne spares, hvis den billigere løsning vælges.

Forslagenes rentabilitet

De to opstillede løsningsforslag er følgende:

1. Totalrenovering af St. Havelse Strand vandværk
2. Forsyningsledning direkte fra Halsnæs Forsyning

Dines Jørgensen har i deres rapport, som er udarbejdet for bestyrelsen af vandværket, beregnet dels de øjeblikkelige anlægsudgifter og dels udgifter til vandforbruget 30 år frem. Efter Administrationens vurdering tager analysen dog ikke hensyn til alle udgifter i forslag 1, og udgifter som kan spares ved forslag 2.

Renter og garantiprovision mangler

Det er som nævnt i afsnittet "Prissammenligning i faste priser" fornuftigt, at Dines Jørgensens analyse er lavet i faste priser. Administrationen stiller ikke spørgsmålstejn ved denne opgørelsesmetode i sagsfremstillingen, men konstaterer det blot.

Men når der i Dines Jørgensens opstillede totaltal over 30 års udgifter, ikke indgår udgifter til lån og garanti i form af renter og garantiprovision er det som nævnt i afsnittet ikke korrekt. Finansieringsudgifter er reelle udgifter på linje med driftsudgifter, og for at kunne afgøre hvilken af de to løsningsforslag, der er økonomisk mest rentable, skal alle finansieringsudgifterne således også indregnes.

Løsningsforslag 1 (Totalrenovering) er i etableringsfasen 3.480.000 kr. dyrere end løsningsforslag 2 (Forsyningsledning) (5,4 mio. kr. fratrukket 2,42 mio. kr. se skema nedenfor). Ved at vælge forslag 1 vil forbrugerne således skulle låne 3,48 mio. kr. mere end i forslag 2, og dermed blive påført renter og garantiprovision for et lån på 3,48 mio. kr., som det ikke vil være nødvendigt at optage ved valg af løsningsforslag 2.

Beregnet ud fra et 20 årigt serielån med fast rente på 0,8 pct. p.a.(det er det vandværket budgetterer med), vil der i den 20 årige periode skulle betales 290.000 kr. mere i renter og 274.000 kr. mere i garantiprovision til kommunen (i alt 564.000 kr.) ved valg af forslag 1.

Diverse forhold vedr. driftsudgifter mangler

Dines Jørgensen beregner udgifter til vandforbruget for de kommende 30 år i de to løsningsforslag baseret på produktionsprisen i forslag 1 og købsprisen for løsningsforslag 2.

Det fremgår af side 11 øverst i Dines Jørgensens rapport, at produktionsprisen ansættes til 1,25 kr. pr. m³ ved en produktion på 60.000 m³ årligt (svarende til 75.000 kr. i årlig udgift).

Af St. Havelse Strand Vandværks budgetforslag af 20. april 2019 fremgår vandværkets forventede udgifter.

Det er Administrationens vurdering at følgende udgifter i budgettet er produktionsudgifter (budgetår 2021):

Vandanalyser og boringskontrol	20.000 kr.
El til produktion	25.000 kr.
Vedligeholdelse af boringer	50.000 kr.
Reparation og vedligehold, produktion	<u>30.000 kr.</u>
I alt	125.000 kr.

Ved en produktion på 60.000 m³ giver det en produktionspris på 2,09 kr. pr. m³.

Uden at have nærmere indsigt i St. Havelse Strand Vandværks produktionsanlæg er det således Administrationens vurdering ud fra budget 2021, at Dines Jørgensens beregning af produktionsprisen på 1,25 kr. pr. m³ ikke er korrekt. Forslag 1 bør derfor reguleres med denne merudgift, som svarer til en årlig udgift på 50.000 kr. og 1,5 mio. kr. set over de 30 år, som rentabilitetsanalysen omfatter.

Derudover vil der efter Administrationens vurdering være driftsudgifter, som bliver mindre eller helt bortfalder ved valg af forslag 2. Der er der i sammenligningen af de to forslag ikke taget hensyn hertil. Det gælder fx forsikringsudgifter til selve vandværket, vedligeholdelsesudgifter af vandværket, driftstilsyn og vagtordninger. Dines Jørgensen indregner ikke disse driftsbesparelser i opgørelsen af forslag 2. Administrationen vurderer, at der mindst vil kunne reduceres for 30.000 kr. af disse udgifter årligt, svarende til 0,9 mio. kr. i den 30 årige periode. Administrationen vil samtidig gøre opmærksom på, at forslag 2 giver mulighed for yderligere reduktioner i driftsudgifterne, idet yderligere driftsudgifter vil kunne reduceres eller helt udelades, hvis forslag 2 udvides til at indeholde en fusion med Halsnæs Forsyning.

Endeligt er det Administrationens vurdering, at der ikke er taget hensyn til den forøgede risiko, der er ved at drive St. Havelse Strand Vandværk fremfor at benytte en forsyningsledning fra Halsnæs Forsyning. Dette er relevant, fordi det kan medføre merudgifter for forbrugerne, som kan undgås. St. Havelse Strand Vandværk har tre tætte boringer, mens Halsnæs Forsyning har 14 spredte boringer. Såfremt der opstår forurening eller saltvandsindtrængning i St. Havelse Strand Vandværks boringer, vil der være en vis sandsynlighed for, at det rammer alle tre boringer på en gang, fordi de ligger så tæt. Alt andet lige vil det således være både vanskeligere og dyrere at løse denne situation for St. Havelse Strand Vandværk, end det vil være for Halsnæs Forsyning, som umiddelbart vil kunne lukke for en boring og forsætte vandforsyningen via de øvrige boringer uden at skulle etablere akutte og midlertidige løsninger. Administrationen har ikke sat beløb på denne risiko, men vil gøre opmærksom på, at risikoen ikke er indregnet i driftsudgifterne i Dines Jørgensens rentabilitetsopgørelse.

Økonomisk sammenstilling inkl. ovenstående forhold

Indregnes merudgiften til renter og garantiprovision i forslag 1, merudgiften til vandproduktion i forslag 1 samt de sparede driftsudgifter i forslag 2, vil forslag 2 være den billigste løsning for forbrugerne. Det fremgår af nedenstående reviderede økonomiopstilling. Eventuelle merudgifter som følge af større risiko for forurening og saltvandsindtrængning i forslag 1 er ikke indregnet.

Mulig løsning	Pris for etablering	Pris for vandforbrug	Renter og garantiprovision	For lav produktionspris	Drifts-besparelse	Total over 30 år
1. Opførelse af nyt vandværk	5.900.000	2.250.000	564.000	1.500.000	-	10.214.000
2. Forsyningsledning fra Halsnæs Forsyning	2.420.000	6.237.000	-	-	-900.000	7.757.000

Øvrige samfundsmæssige forhold

I en samlet vurdering bør mere samfundsmæssige forhold også spille ind.

Herunder indgår blandt andet optimal ressourceanvendelse og dermed det forhold, at der i forvejen er ledig vandkapacitet i Halsnæs Forsyning, og at dette kan udnyttes ved at vælge forslag 2.

Derudover er der de miljøkrav, der forventes at komme i nær fremtid. Skærpede miljøkrav (fx boringsnære beskyttelseszoner) forventes at fordyre forholdene for forbrugerne des flere små vandværker, der bibeholdes, og stille øgede krav til drifts- og bestyrelseskompetencer.

Administrationen vil i den forbindelse bemærke, at Vandforsyningsplanen forventes at blive opdateret indenfor få år, således at der i Vandforsyningsplanen vil blive lagt op til sammenlægning af små vandværker og udnyttelse af ledige kapaciteter, for at styrke vandværkerne til de forventede fremtidige forøgede klimakrav.

Den nuværende vandforsyningsplan

St. Havelse Strand Vandværk anfører, at deres ønske om at renovere vandværket er i overensstemmelse med den eksisterende Vandforsyningsplan for kommunen. Dette er korrekt, idet der i den nuværende Vandforsyningsplan ingen krav eller anbefalinger er om at sammenlægge vandværker, og Vandforsyningsplanen i øvrigt heller ikke stiller krav om, at kommunen skal stille garanti eller i øvrigt skal godkende vandværkernes renoveringsprojekter.

Hvis vandværket kan optage de nødvendige lån, kan vandværket således gennemføre den løsning, som generalforsamlingen ønsker, uanset om der er stillet garanti eller ej. Det afgørende er, om der er en långiver, som vil lade vandværket låne pengene.

Vandforsyningsplanen er således hverken i denne eller tidligere sager baggrund for en beslutning om garantistillelse. Der er heller ingen andre forhold der enten påkræver eller afholder Byrådet fra at give en garanti. Ligesom der ingen principielle beslutninger er truffet om garantier til vandværker i øvrigt. De garantier som tidligere er givet til vandværker, er således givet med udgangspunkt i de konkrete specifikke situationer jf. afsnittet nedenfor, og kan således ikke umiddelbart sammenlignes uden at inddrage rentabilitet, samfundsmæssige forhold mv.

Tidligere stillede garantier

St. Havelse Strand Vandværk anfører, at kommunen tidligere har givet garanti for lån til opførelse af nye vandværker. Det er korrekt. Men det er ikke korrekt, at der er tale om forskelsbehandling såfremt St. Havelse Strand Vandværk ikke får en garanti, idet hver enkelt situation har været vurderet særskilt, og de forskellige konkrete situationer ikke er umiddelbart sammenlignelige.

Kommunen har givet garanti for lån til opførelse af det nye Halsnæs Vandforsyning, som var en sammenlægning af alle vandforsyningerne i den tidligere Hundested Kommune.

Herudover har kommunen stillet garanti for lån til Liseleje Vandværk til opførelse af nyt vandværk. Her blev vandleverance fra både Halsnæs Vandforsyning og Halsnæs Forsyning undersøgt men forkastet - primært på grund af forholdsvis høje anlægsudgifter til eksternt vandleverance.

Der er således i begge sager taget hensyn til de konkrete situationer herunder rentabilitet (lavest mulige udgifter for forbrugerne), optimal ressourceanvendelse og størst mulig hensynstagen til kommende miljøkrav.

Der er ovenfor redegjort for bedst rentabilitet i forslag 2, samt at forslag 2 også er at foretrække ud fra ressourcemæssige forhold og forventede miljøkrav.

Det skal i øvrigt bemærkes, at St. Havelse Strand Vandværk har været lukket ned. Det var Liseleje Vandværk ikke. Eftersom St. Havelse Strand Vandværk har været lukket ned, har der været etableret en midlertidig løsning, som har vist at en forsyningsledning er en gangbar løsning.

Kommunens mulighed for at stille garanti

En eventuel garanti ikke vil påvirke kommunens låneramme. Byrådet kan således uden nogle umiddelbare konsekvenser for kommunens øvrige lån stille St. Havelse Vandværk en garanti.

Der er dog altid en risiko ved at stille en garanti, og Byrådet bør derfor kun stille en garanti, hvis der ikke findes bedre løsningsforslag. Løsningsforslagene er ud fra forskellige perspektiver belyst ovenfor, og alle perspektiver peger på at forslag 2 er at foretrække - både ud fra et rentabilitetsperspektiv og mere samfundsmæssige perspektiver.

Vandforsyningsområdet er brugerfinansieret, og såfremt vandværket på et tidspunkt ikke ønsker at forsætte, vil det givetvis fusionere med et andet vandværk. Risikoen ved at stille en garanti er derfor relativt begrænset, hvilket den lave garantiprovision også er udtryk for.

St. Havelse Strand Vandværk er dog i en situation, hvor vandværket og ledningsnettet ikke er blevet tilstrækkeligt vedligeholdt gennem årene, og hvor bestyrelsen selv anfører, at der på sigt er behov for yderligere investeringer i ledningsnettet for 33 mio. kr., som der ikke er opsparet midler til. Der ligger således en relativt stor økonomisk byrde foran vandværkets få medlemmer, som selv om området er brugerfinansieret og dermed har lav risiko, indikerer en vis sandsynlighed for fremtidige udfordringer.

St. Havelse Strand Vandværk anfører i deres brev, at garantien vil give kommunen en indtægt. Det er korrekt. Men indtægten er et udtryk for den risiko som kommunen påtager sig, og kan derfor ikke betragtes som en indtægt, som ikke er modsvaret af den økonomiske belastning (risiko), som det er for kommunen at stille garantien. Det er således ikke indtægten fra en garantistillelse, men Byrådets vurderer af projektet herunder dets risiko, der er afgørende for beslutningen om garantistillelse.

Samlet indstilling

Direktionen indstiller som følge af ovenstående økonomiske og samfundsmæssige forhold ikke at give en kommunegaranti til St. Havelse Strand Vandværk, fordi

- Der allerede er ledig vandkapacitet i området
- Forslaget om totalrenovering af St. Havelse Strand vandværk vil være en unødvendig fordyrelse for forbrugerne
- Den kommende Vandforsyningsplan forventes at lægge op til en sammenlægning af små vandværker med henblik på at vandværkerne bedre kan leve op til fremtidige skærpede miljøkrav, som alt andet lige vil blive dyrere for de små vandværker
- Tidligere afgivne garantier skaber ikke præcedens for også at give St. Havelse Strand Vandværk garanti, idet de tidligere afgivne garantier er afgivet ud fra de konkrete situationer og en afvejning af rentabilitet (laveste udgifter for forbrugerne), optimal ressourceanvendelse og størst mulig hensynstagen til kommende miljøkrav

Perspektivering

Såfremt St. Havelse Strand Vandværk etablerer en forsyningsledning fra Halsnæs Forsyning, kan St. Havelse Strand Vandværk overveje samtidig (eller senere) at lade sig fusionere med Halsnæs Forsyning.

Det samme må forventes at ske, hvis St. Havelse Strand Vandværk på et tidspunkt ikke selv ønsker at drive egen vandforsyning, idet alle borgere har brug for vandforsyning.

Herved vil flere driftsudgifter til bestyrelse mv. kunne reduceres.

Idet vedligeholdelsesefterslæbet er stort (bestyrelsen skriver i deres brev 33 mio. kr.), vil en fusion formentlig indebære, at Halsnæs Forsyning vil overtage alle anlæg vederlagsfrit, ligesom alle eventuelt opsparede midler vil blive overført til Halsnæs Forsyning, idet midlerne forudsættes anvendt til renovering af ledningsnettet ved St. Havelse Strand. Dette er set i andre tilfælde hvor kommunale vandforsyningsselskaber har overtaget små private vandværker.

Det er Administrationens vurdering, at det efterfølgende i en periode er muligt at have differentierede enhedspriser på vand som følge af det nedslidte ledningsnet, således at ledningsnettet kan renoveres til en stand, der er sammenligneligt med Halsnæs Forsynings øvrige ledningsnet, uden at det påvirker de allerede eksisterende forbrugere i Halsnæs Forsyning.

Såfremt det besluttes i en periode på fx 5 til 10 år at opkræve separate takster i St. Havelse Strand området, kan det også besluttes, at eventuelle uforudsete forhold, som er foranlediget af fx udokumenteret ledningsnet ved fusionen, konsekvenser af gamle borer m.v. alene tilfalder forbrugerne i St. Havelse Strand indenfor samme periode. På den måde vil risikoen ved uforudsete forhold i forbindelse med fusionen på tilsvarende vis også kun få økonomisk betydning for forbrugerne i St. Havelse Strand, og ikke påvirke alle de eksisterende kunder i Halsnæs Forsyning.

Hvis det efter en fusion ikke lykkes at få gennemført differentierede priser, vil alle forbrugerne i Halsnæs Forsyning skulle være med til at betale for de investeringer, der er nødvendige for at bringe det nedslidte ledningsnet i St. Havelse Strand i opdateret stand. Det vil kunne medføre stigende vandpriser for de oprindelige kunder, men der vil modsat også være flere forbrugere at dele de allerede eksisterende faste udgifter ud på.